

Hobuse selja tervise tähtsust on võimatu üle hinnata. Oma 260 liigesega selgrootülilide, roiete, ristluu, vaagna ja kolju vahel määrab see struktuur koos lihastega jäsemete korrektse liikumise. Selja liikumine erinevatel allüüridel on erinev: sammul nagu madu, traavis ainult veidi üles alla rinna- ja kaela piirkonnas. Galopis töötavad rohkem nimme- ja ristluulülid, veidi on pöörlevaid liigutusi ka rinna piirkonnas.

Terve või haige selg?

ULRIKA DANZIGER

Peamised seljavalu tunnused hobusel on valjaste mitteaktsepteerimine, keeldumine paremale pöördumast, jäikus, vastuhakk või löömine mingil kindlal allüüridel, eriti galopil, või halb galopp.

Erinevatel spordialadel on ka erinevad kaebused. Valusa seljaga koolisõiduhobustel on raskused sammul, küljendamisel ja koondamisel. Hüppehobustel on halb tasakaal, vähene tõuge ja jõud, tõrkumine takistuse ees, vastumeelsus pöörata või galopis valele jalale maandumine. Ka mõningad lonked viitavad seljavalule, näiteks seotud käik või puusa toomine alla, esijala longe (abaluu kaudu).

Hobuse selja valu piirkonda on lihtsam määrata kui põhjust. Siiski on see väga tähtis ravi ja üldise hoolduse seisukohast. Näiteks ristluu-niude piirkonna sidemete valu korral, mis väljendub peamiselt probleemidega galopil, peab hobuse liikumise paariks kuuks täielikult keelama. Sellele järgneb väga aeglane treeningu taastamine. Mõned seljahäädad nõuavad pidevat eritreeningut. Kindlasti ei tohi unustada hambaid – õige hambumus on lõualuude ja lõualiigese tasakaalu alus. Viimane on seotud aga otseselt kaela ja seljaga.

Vahel näeme hobuseid, kelle puhul eeldame seljavalusid, aga neid tegelikult ei ole.

Varane lordoos ehk selja vajumine on väga erinev nähtus koertel või inimestel esinevast samast seisundist. Hobustel ei kaasne selle „iluveaga“ neuroloogilisi probleeme. Seda esineb 1% hobustest ja see pärast on seisundi uurimine teaduslike uuringute huviorbiidist välja jäänud.

Hobuste selja kontuur on loomulikult kurviline. See ei moodustu tegelikult selgrootülidest, vaid lüljätketest, mis asuvad lülid ülemisel pinnal. Need jätked on kõige pikemad turja piirkonnas, lühemad sadula all ja taas pikad puusade kohal. Jätked, mis moodustavad turja, kasvavad kõige enam siis, kui

hobune kasvab salueast täiskasvanuks – nii toimubki loomulik selja kontuuri sügavnemine. Kui aga sügavus ületab 6,5-7 cm, nimetatakse seda lordoosiks seljaks. Seda esineb varssadel üliharva, kuid tekib suhteliselt järsult umbes 18 kuu vanuselt ja jääbki edaspidiseks sellise kujuga. Lordoos selja teket ei mõjuta keskkond, see on pärilik probleem. Nimelt on varase lordoosi tekke eest vastutavad konkreetsete rinnapiirkonna selgrootülid, nende kuju määrab teatud üksikute geenide koosmõju.

Hobuse keha piirkonna selgroogu iseloomustab võrreldes teiste loomaliikidega või inimesega suhteline jäikus, see pakub turvalist kanalit seljaajule. Selgroo olulised toetajad ja pingeshoidjad on kõhulihased. Vanematel ja poeginud märadel tekib lordoos just kõhulihaste toonuse vähenemise ja sidekoe muutuste tõttu. Siiski on ka vanadel hobustel selgroog jäigem kui teistel loomaliikidel. Kummalisel kombel isegi lordoos selja deformeerunud lülid (mis teistel loomaliikidel põhjustavad tõsiseid närvikahjustusi ja valu) fikseeruvad hobusel kindlalt ja voolujooneliselt, põhjustamata mingeid probleeme.

See, kas lordoos on saanud vara või hilja, ei mõjuta oluliselt hobuse tervist. See mõjutab hobusekasvatajate arvates veidi hobuse käiku, mida on aga võimalik muuta rautuse ja treeninguga.

Suurim probleem on sadul koos ratsanikuga, kuna raskus mõjub väga piiritletud alale ja surub eelpoolmainitud lüljätked omavahel kokku. See aga on hobusele ebamugav ja valus. Rakendite kasutamisele ei ole aga mingisuguseid vastunäidustusi.

Sporthobuse selja tervis on väga tähtis, kahjuks napib teadmisi selle hoidmisest ja ravimisest nii hobusekasvatajatel, ratsutajatel kui loomaarstidel. Siiski peaks halva seljakujuga hobuste aretusse suhtuma väga ettevaatlikult, sest ratsasporadis tekivad neil pikemas perspektiivis enamasti probleemid.